

KVAPIL, R. 2018. *Akademický jazyk v slovenskom univerzitnom prostredí*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM. 105 s. ISBN 978-80-225-4545-7.

KATARÍNA SERESOVÁ

Učebnica *Akademický jazyk v slovenskom univerzitnom prostredí* je súčasťou riešenia grantového projektu KEGA 029EU-4/2016 *Akademický a vedecký jazyk v univerzitnom prostredí*. Jej primárnou úlohou je zaplniť na Fakulte aplikovaných jazykov Ekonomickej univerzity v Bratislave medzeru v študijných textoch z oblasti akademického jazyka a poskytnúť tak študentom kvalitný učebný materiál, ktorý môžu využiť predovšetkým pri príprave svojej záverečnej, teda bakalárskej a magisterskej práce.

Predkladaná vysokoškolská učebnica je prehľadne štruktúrovaná, je rozložená do štyroch kapitol. Prvá kapitola s názvom *Filozofické a teoretické východiská akademického písania* načrtáva súčasný stav problematiky akademického písania v slovenskom univerzitnom prostredí. Autor sa tu zameriava taktiež na odborný štýl jazyka a precíznym a súčasne výstižným spôsobom popisuje všetky charakteristické prvky odborného náučného štýlu, ktoré hrajú pri koncipovaní záverečnej práce dôležitú úlohu. Medzi tieto prvky nesporne patria znaky, žánre odborného štýlu, jeho výrazové prostriedky, autor tu načrtáva využitie možných slohových postupov v tomto štýle, ďalej vysvetľuje postupy logického myslenia v rámci odborného štýlu, ako napr. indukcia, generalizácia, dedukcia, komparácia, konkretizácia, klasifikácia, analógia, interpretácia a argumentácia. V závere prvej kapitoly autor na názorných príkladoch poukazuje na gramatické prostriedky, ktoré sa v odbornom náučnom štýle využívajú, a taktiež naznačuje, čo všetko možno týmito prostriedkami vyjadriť.

Druhú kapitolu autor venoval čítaniu odborného náučného textu s porozumením. V prvej časti kapitoly sa zameriava na aktívne čítanie, charakterizuje základné typy čitateľov, opisuje základné čitateľské stratégie a napokon analyzuje vybrané študentské čitateľské stratégie. Medzi ne patrí najmä stratégia SQ3R, ktorej podstatou je *Survey/preskúmať*, *Question/pýtať sa*, *Re-ad/čítať*, *Recite/vol'ne prerozprávať*, *Review/zosumarizovať*, ďalej SQ4R, *Survey/preskúmať*, *Question/pýtať sa*, *Read/čítať*, *Recite/vol'ne prerozprávať*, *Relate/daj do súvisu*, *Review/zosumarizovať*, čitateľskú stratégiu PLAN, názov ktorej je vytvorený zo začiatočných písmen anglických slov: *Predict/predpoveď*, *Locali-te/lokalizácia*, *Add/pridať*, *Note/záznam*, stratégiu KWL *Know/viem*, *Want/chciet'*, *Lear-ned/naučený* a nakoniec stratégiu RAP, akronym ktorej je vytvorený zo začiatočných písmen anglických slov: *Read/čítať*, *Ask/pýtať sa*, *Pa-raphrase/parafrázovať* – odpovedať vlastnými slovami. V nadväznosti na spomenuté stratégie sa autor ďalej venuje interpretácii odborného náučného textu, popisuje jednotlivé fázy, ktoré správnej interpretácii predchádzajú. Následne predkladá čitateľovi niekoľko cvičení, na ktorých si môže nacvičiť analýzu odborného textu. Ďalšie cvičenia slúžia na nácvik výberu kľúčových slov, aktívnych a pasívnych vetných konštrukcií a analýzu slovnodruhovej štruktúry textov.

Tretia kapitola sa zameriava na formálne záležitosti akademických formátov. Autor tu vysvetľuje pojem akademické písomnosti, predkladá ich rozdelenie podľa stupňa náročnosti a každý z uvedených stupňov podrobne charakterizuje. Pomerne veľká časť kapitoly je venovaná formálnej úprave akademických písomností, pretože formálna, vonkajšia stránka písomnosti je nemenej dôležitou súčasťou každej práce. V ďalšej podkapitole tejto časti vysokoškolskej učebnice autor rozpracoval hlavné časti písomných formátov, teda jednotlivé súčasti, z ktorých musí každá (v prípade študentov záverečná) práca pozostávať.

V tretej kapitole sa autor podrobne venuje aj abstraktu záverečnej práce, pretože ako autor uvádza: "Abstrakt je neodmysliteľnou časťou kvalifikačných prác všetkých stupňov a všetkých vedeckých článkov, ale zároveň je to aj samostatná jednotka, ktorá musí byť zrozumiteľná aj bez prečítania celej práce". Taktiež uvádza niekoľko príkladov, ako má správne

koncipovaný abstrakt vyzerat'. V predmetnej kapitole autor vysvetľuje aj podstatu ostatných častí záverečnej práce (akademickej písomnosti), ako sú úvod, jadro a záver. Bližšie sa autor pristavil pri citáciách a pri technike citovania, popisuje jednotlivé možnosti, ktoré v rámci citovania jestvujú. Jednotlivé metódy citovania hneď dokladá konkrétnymi príkladmi, aby si študent vedel daný spôsob citovania zvizualizovať. V rámci úvah o citovaní, samozrejme, autor predostrel aj problematiku parafrázovania a zhrnutia, všetky tri metódy porovnáva, vysvetľuje rozdiely medzi nimi a dokladá ich konkrétnymi príkladmi. Tretiu kapitolu autor uzatvára charakteristikou vybraných formálnych a jazykových noriem písomných formátov a cvičeniami na formálne náležitosti akademických formátov.

Prezentácia a obhajoba záverečnej práce je pre každého študenta neodmysliteľnou súčasťou záverečnej štátnej skúšky. A práve z tohto dôvodu autor venuje poslednú, štvrtú kapitolu práve prezentácii a obhajobe písomných akademických formátov. Autor predostiera v tejto kapitole študentom presný postup, ako si treba pripraviť vhodnú prezentáciu a ako ju treba pred skúšobnou komisiou prezentovať. Venuje sa nielen formálnej štruktúre, podrobnej štruktúre, ale aj verbálnej stránke, osobnému prístupu študenta k prezentácii a taktiež poukazuje na možné zlozvyky rečníka v mimike a gestike pri prezentácii a obhajobe a navrhuje, ako sa im pri štátnej záverečnej skúške vyhnúť.

Ako autor vo svojej učebnici uvádza: „Cieľom vysokoškolskej učebnice bolo priblížiť študentom postup tvorby akademických písomných formátov z teoretického a praktického uhla pohľadu. Nešlo len o predstavenie formálneho modelu výstupov tvorivej vedecko-výstupnej činnosti študentov vysokých škôl, ale aj o predstretie celého systému vnímania a chápania vedecko-technických a spoločensko-vedných informácií počnúc technikami aktívneho čítania a triedenia získaných informácií z náučných textov až k ich spracovaniu a rozšíreniu o nový uhol pohľadu študenta – potencionálneho bádateľa v príslušnom vednom odbore“. Na záver recenzie predkladanej vysokoškolskej učebnice *Akademický jazyk v slovenskom univerzitnom prostredí* autora Romana Kvapila možno skonštatovať, že cieľ, ktorý si autor pri práci na svojej vysokoškolskej učebnici stanovil, skutočne aj splnil. Autor vypracoval kvalitnú vysokoškolskú učebnicu, zameranú na tvorbu akademických komunikátov, ktorá bude slúžiť nielen študentom Fakulty aplikovaných jazykov Ekonomickej univerzity v Bratislave, ale aj ostatným študentom univerzít a vysokých škôl na Slovensku.

V Bratislave 25. 11. 2018

Recenzentka:

Doc. Mgr. Ing. Katarína Seresová, PhD.

Ekonomická univerzita v Bratislave

Fakulta aplikovaných jazykov

Katedra jazykovedy a translatológie

Dolnozemska 1, 852 35 Bratislava

Slovenská republika

Email: katarina.seresova@euba.sk